

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจ บางประการของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี วิธีการวิจัยเกี่ยวข้องกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ซึ่งได้รับคัดเลือกและแต่งตั้งเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2,699 หมู่บ้าน ๆ ละ 1 คน รวม 2,699 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านจาก 2,699 คน ดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของตัวอย่าง (Simple size) โดยใช้สูตร

การประมาณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane คือ
$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้

การศึกษาค้นครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดค่า $e = 0.05$ หรือ 5 %

$$\begin{aligned}\text{แทนค่า} \quad n &= \frac{2,699}{1 + 2,699(0.05^2)} \\ &= 348\end{aligned}$$

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1) สุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 4 เขต ตามเขตส่งเสริม

การเกษตร คือ

เขต A ประกอบด้วยอำเภอตระการพืชผล กุดข้าวปุ้น เขมราฐ โพธิ์ไทร นาทาล และศรีเมืองใหม่

ตารางที่ 3.1 จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในเขตส่งเสริมการเกษตร เขต A

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (คน)
1	ตระการพืชผล	234
2	กุดข้าวปุ้น	75
3	เขมราฐ	123
4	โพธิ์ไทร	71
5	นาตาล	64
6	ศรีเมืองใหม่	121
รวม		688

เขต B ประกอบด้วยอำเภอเมืองอุบลราชธานี วารินชำราบ เขื่องใน ม่วงสามสิบ เหล่าเสือโก้ก และดอนมดแดง

ตารางที่ 3.2 จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านในเขตส่งเสริมการเกษตร เขต B

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (คน)
1	เมืองอุบลราชธานี	155
2	วารินชำราบ	192
3	เขื่องใน	182
4	ม่วงสามสิบ	158
5	ดอนมดแดง	47
6	เหล่าเสือโก้ก	55
รวม		789

เขต C ประกอบด้วยอำเภอเดชอุดม บუნทริก นาจะหลวยทุ่งศรีอุดม
ลำโรง น้ำยืน และน้ำขุ่น

ตารางที่ 3.3 จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในเขตส่งเสริมการเกษตร เขต C

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (คน)
1	เดชอุดม	243
2	บุนทริก	126
3	นาจะหลวย	78
4	ทุ่งศรีอุดม	52
5	ลำโรง	108
6	น้ำยืน	101
7	น้ำขุ่น	55
รวม		763

เขต D ประกอบด้วยอำเภอพิบูลมังสาหาร สิรินคร โขงเจียม ตาลชุม
นาเขีย และสว่างวีระวงศ์

ตารางที่ 3.4 จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในเขตส่งเสริมการเกษตร เขต D

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (คน)
1	พิบูลมังสาหาร	180
2	สิรินคร	76
3	โขงเจียม	52
4	ตาลชุม	59
5	นาเขีย	35
6	สว่างวีระวงศ์	57
รวม		459

2) สุ่มโดยการจับสลาก การคัดเลือกอำเภอในเขตส่งเสริมเกษตร 4 เขต อัตราส่วนเขต : อำเภอ = 2 : 1 รวม 12 อำเภอ ได้แก่ เขต A อำเภอตระการพืชผล เขมราฐ โพธิ์ไทร เขต B อำเภวารินชำราบ ดอนมดแดง เหล่าเสือโก้ก เขต C อำเภอเดชอุดม นาจะหลวย น้ำยืน เขต C อำเภอพิบูลมังสาหาร สิรินคร นาเยีย

3) สุ่มคนโดยการจับสลากอาสาสมัครหมู่บ้านในอำเภอเป้าหมาย อำเภอละ 29 คน รวม 348 คน

ตารางที่ 3.5 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

สาย	จำนวนประชากร (คน)	อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
A (6 อำเภอ)	688	ตระการพืชผล	29
		เขมราฐ	29
		โพธิ์ไทร	29
B (6 อำเภอ)	789	วารินชำราบ	29
		ดอนมดแดง	29
		เหล่าเสือโก้ก	29
C (7 อำเภอ)	763	เดชอุดม	29
		นาจะหลวย	29
		น้ำยืน	29
D (6 อำเภอ)	459	พิบูลมังสาหาร	29
		สิรินธร	29
		นาเยีย	29
รวม	2,699	12	348

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 348 ชุด ประกอบด้วย 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

2.2 การทดสอบเครื่องมือ เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แล้ว นำไปทดสอบกับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหา และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2557 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประสานงานนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านระดับอำเภอ ทั้ง 12 อำเภอ เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัย และขอความร่วมมือในการนัดหมายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อจัดเก็บข้อมูล

3.2 ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย แก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัย

3.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

3.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมมาได้แล้ว จัดทำรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยเศรษฐกิจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ข้อมูลการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

4.2.1 การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงาน เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยมีมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

การแปลความหมายระดับของความคิดเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีนำคะแนนเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุด

4.2.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยมีมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

การแปลความหมายระดับของแรงงูใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
เกษตรหมู่บ้าน โดยใช้วิธีนำคะแนนเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง แรงงูใจในการปฏิบัติงานใน
ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง แรงงูใจในการปฏิบัติงานใน
ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง แรงงูใจในการปฏิบัติงานใน
ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง แรงงูใจในการปฏิบัติงานใน
ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง แรงงูใจในการปฏิบัติงานใน
ระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นคำถามเกี่ยวกับความหมายและสิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในด้านการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน และติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านแสดงความคิดเห็นถูกหรือผิด และใช้ร้อยละในการแปลความหมาย

4.4 ข้อมูลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ได้แก่ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของหมู่บ้าน ร่วมกับกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในหมู่บ้าน และติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงาน โดยมีมาตรประมาณค่า 2 ระดับ ดังนี้

0 = ไม่ปฏิบัติ

1 = ปฏิบัติ

การแปลความหมายระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ใช้ร้อยละในการแปลความหมาย

4.5 ปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านระบุปัญหาในแต่ละบทบาทหน้าที่ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โดยมีมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

3 = มาก

2 = ปานกลาง

1 = น้อย

การแปลความหมายระดับปัญหาในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยใช้วิธีนำคะแนนเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.00 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67 - 2.33 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.66 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย

4.6 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้เสนอข้อเสนอแนะได้อย่างเต็มที่